

— SIJOITUSRAHASTOTUTKIMUS

TUTKIMUSRAPORTTI
2015

Sisällysluettelo

1	YHTEENVETO.....	2
2	JOHDANTO.....	2
2.1	Tutkimuksen tavoite	2
2.2	Tutkimuksen toteutus	2
3	KUVAUS SUOMEN SIJOITUSRAHASTOMARKKINOISTA	3
3.1	Sijoitusrahastomarkkinoiden kehitys.....	3
3.2	Rahastopääoman jakautuminen omaisuuslajeittain	4
3.3	Omistajien jakautuminen	4
3.4	Rahastoyhtiöt ja rahastot.....	4
4	RAHASTOSIJOITTAJIEN SÄÄSTÖ- JA SIJOITUSKOHTEET	5
4.1	Rahastosäästäjän profiili	5
4.2	Muut säästöt ja sijoitukset	5
4.3	Sijoitusrahastotyytit ja niiden määrä	6
4.4	Säästämis- ja sijoitusaikeet rahastoihin	8
5	SYYT RAHASTOSÄÄSTÄMISEEN JA TIETOLÄHTEET	10
6	TYYYTYVÄISYYS RAHASTOSIJOITUKSIIN	13
7	TIEDON TASO RAHASTOSÄÄSTÄMISEEN LIITTYVISSÄ ASIOISSA	15

SIJOITUSRAHASTOTUTKIMUS 2015

1 YHTEENVETO

- Rahastosijoituksia löytyy lähes joka kolmannella. Määrä on kasvanut viidessä vuodessa.
- Rahastoihin säästetään pikemminkin säännöllisesti kuin tehdään kertsijoituksia.
- Yhdistelmärahastot ovat suosituimpia.
- Rahastoihin säästämisaikkeitä runsaasti, yhdistelmärahastot kiinnostavat eniten.
- Tärkeimmät motiivit rahastosäästämässä ovat pahaan päivään varautuminen ja tuoton tavoittelu.
- Rahaston valintakriteereinä ovat rahaksi muuttamisen helppous, riskin hajauttaminen sekä tuotto suhteessa riskitasoon.
- Oma pankki tai rahastoyhtiö on merkittävin tiedonlähde ja sieltä saatuihin tietoihin ollaan kohtuullisen tyytyväisiä.
- Tietoisuus rahastojen perimistä palkkiolajeista on kasvanut.

2 JOHDANTO

2.1 Tutkimuksen tavoite

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää kotitalouksien rahastosijoittamiseen liittyviä asioita, kuten eri sijoitusmuotojen omistusta, rahastosijoitusten valintakriteereitä, tyytyväisyyden tasoa ja rahastosijoittamiseen liittyvän tiedon tasoa. Tutkimus toteutettiin Finanssialan Keskusliitossa nyt toisen kerran. Edellinen Sijoitusrahastotutkimus tehtiin keväällä 2010.

2.2 Tutkimuksen toteutus

Tutkimuksen tiedot kerättiin IROResearch Oy:n Tuhat suomalaista -tutkimuksen yhteydessä IROResearch Oy:n valtakunnallisesti edustavassa Internet-paneelissa. Vastaajat olivat 18 vuotta täyttäneitä suomalaisia. Tulokset painotettiin iän, sukupuolen, asuinpaikkakunnan tyypin sekä läänin mukaan vastaamaan suomalaista väestöä valtakunnallisesti. Tutkimushaastatteluja tehtiin yhteensä 2000. Tutkimuksen tiedonkeruu-aika oli 26.10. - 3.12.2015.

Tutkimuksen toteutti Finanssialan Keskusliiton toimeksiannosta IROResearch Oy.

Raportin on laatinut analyytikko Valtteri Vuorio Finanssialan Keskusliitosta yhteistyössä IROResearch Oy:n asiakkuusjohtaja Sylva Vahteran kanssa.

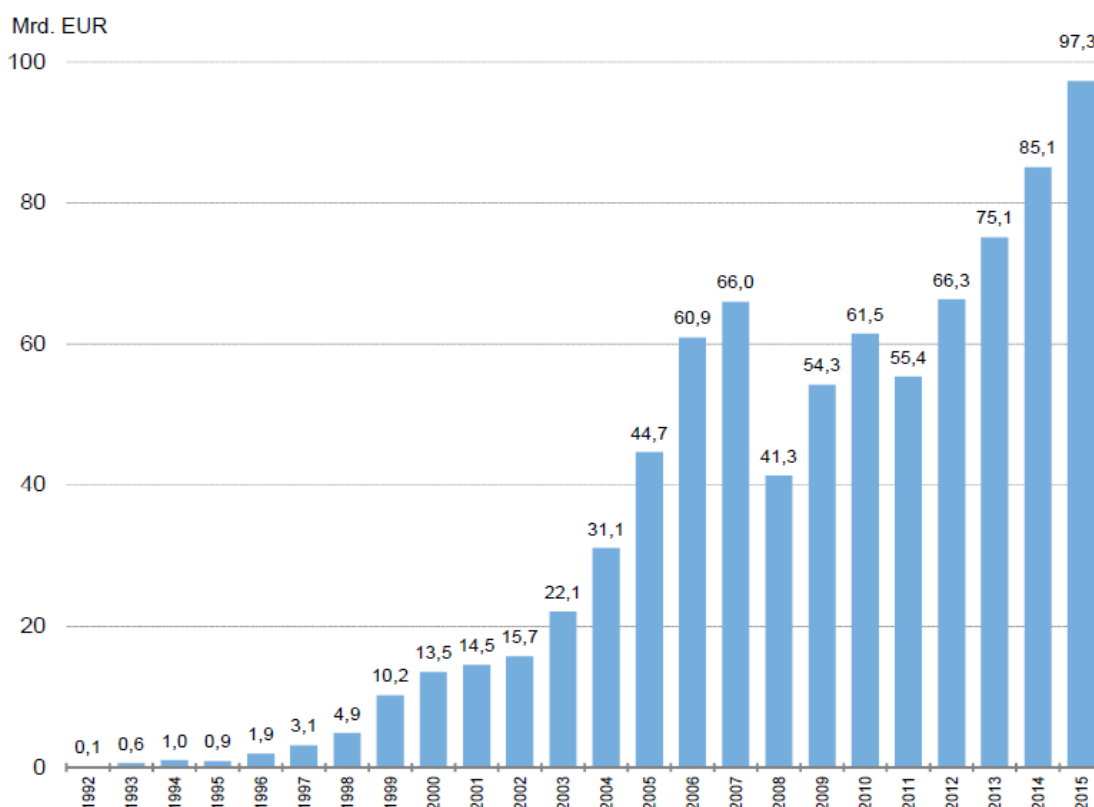
3 KUVAAUS SUOMEN SIJOITUSRAHASTOMARKKINOISTA

3.1 Sijoitusrahastomarkkinoiden kehitys

Rahastosijoittaminen lähti Suomessa nousuun 2000-luvun vaihteessa, kun 1990-luvun laman vaikutukset viimein helpottivat. Sijoitusrahastot muodostuivat niin yksityisille kuin yhteisöillekin tärkeiksi sijoituskohteiksi. Sijoitusrahastolaki tuli Suomessa voimaan syksyllä 1987.

Vuonna 2008 rahoitusmarkkinoiden kriisi vaikutti rajusti rahastopääomiin pudottaen ne nopeasti 66 miljardista 41 miljardiin. Sen jälkeen alkoi toipuminen uusien sijoitusten ja pörssikurssien nousun myötä. Myönteinen kehitys jatkui myös vuonna 2015 rahastoihin tehtyjen nettomerkintöjen ja erityisesti sijoituksien suotuisan arvonkehityksen kautta. Toukokuussa 2015 rahastojen yhteenlaskettu pääoma kävi kaikkien aikojen ennätyksessä, 100,2 miljardissa eurossa. Vuoden 2015 lopussa rahastojen yhteenlaskettu pääoma oli 97,3 miljardia euroa.

Kuva 1 Kotimaisten sijoitusrahastojen pääoman kehitys 1992-2015

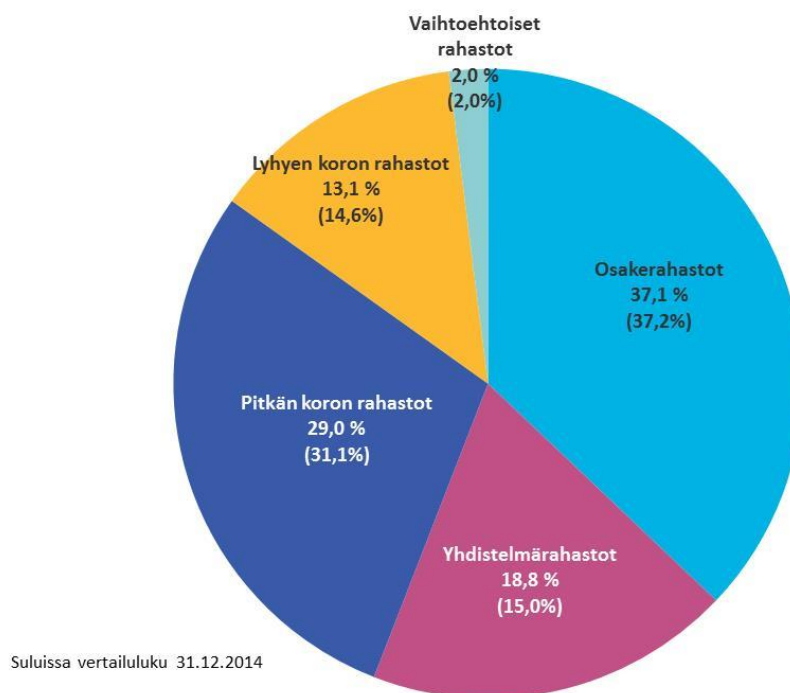
Lähde: Suomen Sijoitustutkimus Oy

3.2

Rahastopääoman jakautuminen omaisuuslajeittain

Suomalainen rahastopääoma jakautuu eri omaisuuslajien kesken jotakuinkin samalla tavalla kuin Euroopassa keskimäärin. Suurin osa (37,1 %) rahastojen pääomasta on osakerahastoissa. Seuraavaksi eniten pääomia on korkorahastoissa.

Kuva 2 Kotimaisten sijoitusrahastojen pääoman jakautuminen omaisuuslajeittain 2015

3.3

Omistajien jakautuminen

Kotitaloudet omistavat rahastopääomasta noin 18,7 prosenttia (18,4 miljardia euroa). Muu osa pääomasta on erilaisten yritysten ja yhteisöjen omistuksessa. Kotitalouksien osuutta arvioitaessa on otettava huomioon, että sijoitussidonnaisten vakuutusten kautta kotitalouksien hallinnoimien rahastojen arvo on paljon suurempi. Tilastollisesti nämä rahastosijoitukset näkyvät vakuutusyhtiöiden omistuksina. Kun kotitalouksien rahastosijoituksiin lasketaan mukaan vakuutussidonnaiset sijoitukset, nousevat kotitalouksien rahastosijoitukset 40,0 miljardiin euroon, eli 40,6 prosenttiin rahastopääomasta.

3.4

Rahastoyhtiöt ja rahastot

Suomeen on tällä hetkellä rekisteröity 51 rahastoyhtiötä, joista 21 on Finanssialan Keskusliiton jäseniä. Kotimaisten rahastojen lukumäärä oli vuoden vaihteessa 457.

TUTKIMUKSEN TULOKSIA

4 RAHASTOSIJOITTAJIEN SÄÄSTÖ- JA SIJOITUSKOHTEET

Sijoitusrahastotutkimuksen mukaan 31 prosentilla suomalaisista on suoria rahastosijoituksia. Verrattuna vuoden 2010 tutkimuksen tuloksiin määrä on kasvanut. Tuolloin 25 prosenttia suomalaisista ilmoitti olevansa rahastosijoittaja. Sijoitusrahastotutkimuksessa kysyttiin vain vastaajien suoria rahastosijoituksia, ei esimerkiksi erilaisten henki- ja eläkevakuutusten tai säästö- ja sijoitusvakuutusten kautta sijoitusrahastoihin tehtyjä sijoituksia.

4.1 Rahastosäästäjän profiili

Iän mukaan tarkasteltuna rahastosijoittajia löytyy kaikista ikäryhmistä. Keskimääräistä useammin sijoitusrahastoja on miehillä, yli 65-vuotiailla ja yliopisto- tai korkeakoulututkinnon suorittaneilla. Tyypillinen rahastosijoittaja on joko johtavassa asemassa oleva henkilö, yrittäjä, asiantuntija tai eläkeläinen. Talouden vuositulot ovat yli 50 000 euroa ja asuinpaikkapääkaupunkiseudulla.

Säännöllisesti säästäminen rahastoihin on yleisempää kuin kertasijoitusten tekeminen. Runsaat puolet suomalaisista (56 %) säästää rahastoihin säännöllisesti ja 38 prosenttia tekee kertasijoituksia. Vain 6 prosenttia säästää molemmilla tavoilla. Säännöllisesti säästävät erityisesti naiset, 35 - 44 -vuotiaat sekä alemmat toimihenkilöt tai työväestöön kuuluvat. Kertasijoituksia puolestaan tekevät yleisimmin miehet, yli 65-vuotiaat sekä yliopiston/korkeakoulun käyneet ja eläkeläiset.

4.2 Muut säästöt ja sijoitukset

Rahastosijoittajilla on sijoitusrahastojen lisäksi säästöjä ja muita sijoituksia ennen kaikkea käyttelytileillä, säästötileillä ja omassa asunnossa. Vuoteen 2010 verrattuna säästöjä ja sijoituksia on vähemmän säästö- ja sijoitustileillä sekä vapaaehtoisissa eläkevakuutuksissa. Pörssiosakkeisiin sijoittaminen sekä säästö- ja sijoitusvakuutukset ovat hieman lisänneet suosiotaan vuodesta 2010.

Käyttelytileillä säästöjä on erityisesti yliopisto- ja korkeakoulukoulutuksen saaneilla (72 %). Säästö-, sijoitus- tai muulla pankkitilillä säästöjä on muita enemmän 18 - 24 -vuotiailla (86 %) ja muuhun ammattiryhmään (opiskelijat, kotivanhemmat ja työttömät) kuuluvilla (76 %).

Pörssiosakkeisiin sijoittaneita on keskimääräistä enemmän miehissä (44 %), yli 65-vuotiaissa (47 %), yliopisto- tai korkeakoulukoulutuksen saaneissa (48 %), eläkeläisissä (46 %) ja yli 70.000 euroa vuodessa ansaitsevilla (47 %).

Säästö- ja sijoitusvakuutuksissa muita enemmän säästöjä on yliopisto- ja korkeakoulukoulutuksen saaneilla (36 %).

Vapaaehtoisia yksilöllisiä eläkevakuutuksia on keskimääräistä enemmän 45 - 54 -vuotiailla (44 %), johtavassa asemassa olevilla tai yrittäjillä (39 %) ja yli 70.000 euroa vuodessa ansaitsevilla (34 %).

Sijoitusasuntoon ovat sijoittaneet keskimääräistä enemmän 55 - 64 -vuotiaat (22 %), yliopisto- tai korkeakoulukoulutuksen saaneet (20 %), johtavassa asemassa olevat tai yrittäjät (19 %) sekä yli 70.000 euroa vuodessa ansaitsevat (23 %).

Maa- ja metsäomaisuudessa muita enemmän säästöjä on 55 - 64 -vuotiailla (23 %) ja yli 70.000 euroa vuodessa ansaitsevilla (22 %).

Loma-asuntoon ovat sijoittaneet keskimääräistä enemmän miehet (23 %), 55 - 64 -vuotiaat (29 %), yli 65-vuotiaat (27 %) ja eläkeläiset (29 %).

Omaan asuntoon olivat muita useammin sijoittaneet yliopisto- tai korkeakoulukoulutuksen saaneet (60 %), 50.001-70.000 € ansaitsevat (66%) ja yli 70.000 € ansaitsevat (65%).

Kuva 3 Rahastosäästäjän muut säästöt ja sijoitukset

4.3

Sijoitusrahastotyytit ja niiden määrä

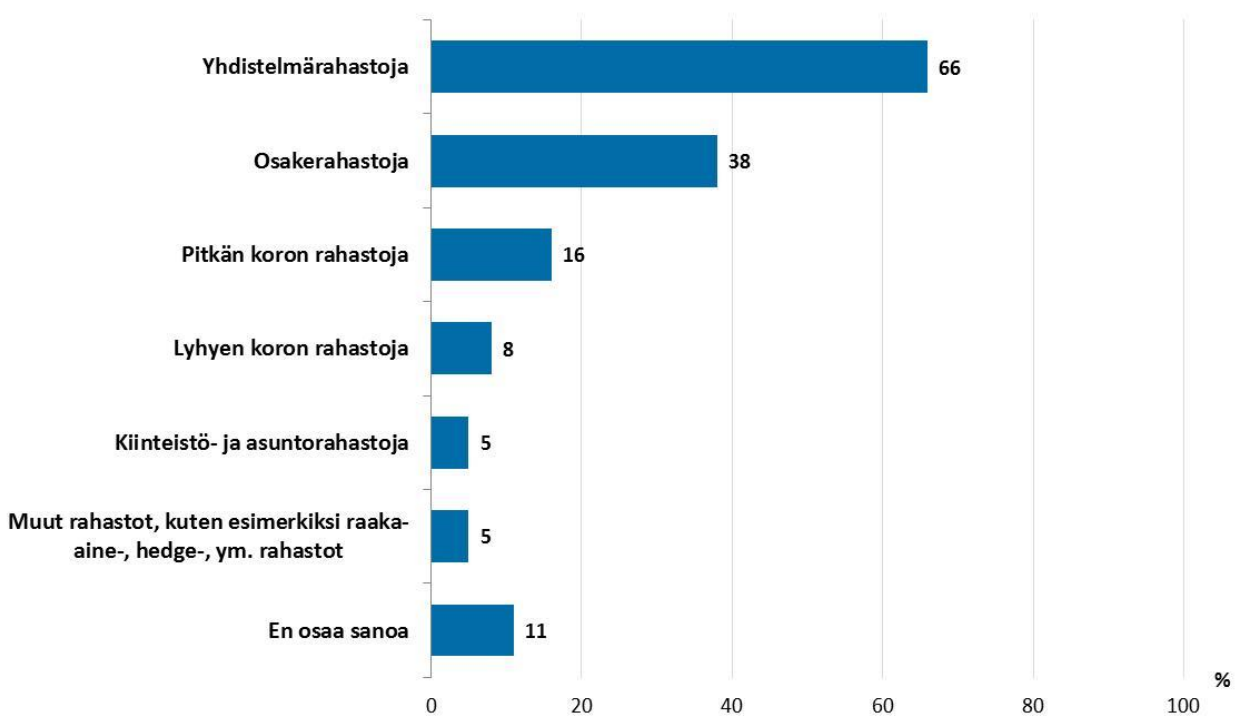
Rahastosäästäjistä useimmat omistavat yhdistelmärahastoja (66 %). Seuraavaksi suosituimpia olivat osakerahastot (38 %). Rahastosäästäjän valinnoissa korkorahastoista pitkän koron rahastot (16 %) päihittävät suosiossa lyhyen koron rahastot (8 %). Kiinteistö- ja asuntorahastoja sekä muita rahastoja omisti 5 prosenttia vastaajista.

Yhdistelmärahastojen suosio on kasvanut merkittävästi vuodesta 2010. Myös osakerahastojen suosio on kasvanut. Sen sijaan lyhyen koron rahastoja on nyt hieman aiempaa harvemmalla. Merkittävää on myös, että vastaajien tiedon taso omistamistaan rahastoista oli aiempaa parempi. Vain 11 prosenttia vastaajista ei osannut kertoa, minkä tyyppisiä rahastoja omisti. Viisi vuotta sitten joka viides oli epätietoinen omistamistaan rahastotyypeistä.

Osakerahastoja omistavat muita useammin miehet, korkeimmin koulutetut ja suurituloisimmat.

Lyhyen koron rahastoja omistivat keskimääräistä varakkaammat, yli 70.000 euroa vuodessa ansaitsevat.

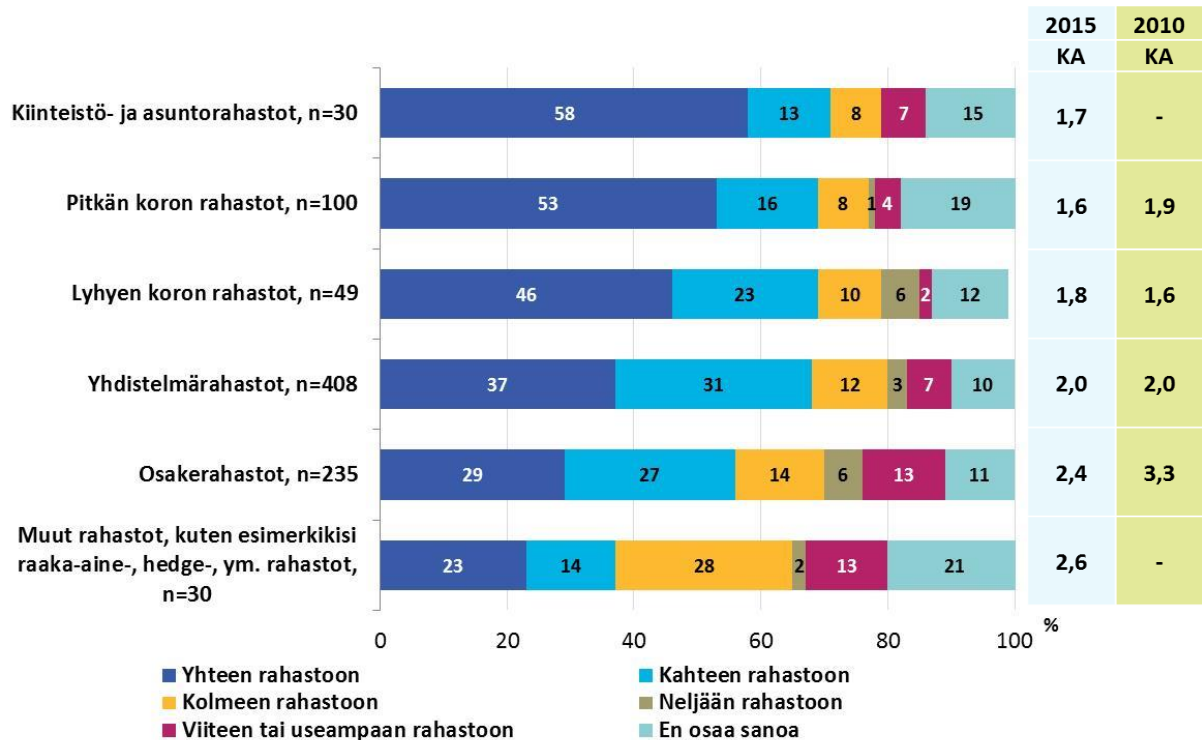
Kuva 4 Sijoitusrahastotyytit, joita omistettiin

Rahastosijoittajat ovat sijoittaneet keskimäärin 1,7 eri sijoitusrahastoon. Yli puolet vastaajista omisti vain yhtä sijoitusrahastoa ja neljäsosa kahta eri rahastoa. Muita useammin useisiin rahastoihin ovat sijoittaneet osakerahastoja ja muita rahastoja (esim. raaka-aine-, hedge-, ym. rahastot) omistavat, korkeimmin koulutetut ja suurituloisimmat.

Kiinteistörahastot ovat tyypillisesti yhden rahaston valintoja, samoin korkorahastot. Yhdistelmärahastoja on yleisimmin valittu yksi tai kaksi. Osake- ja muita rahastoja on rahastosijoittajilla keskimäärin enemmän kuin kaksi.

Kuva 5 Kuinka moneen sijoitusrahastoon olet sijoittanut?

4.4

Säästämis- ja sijoitusaikheet rahastoihin

Rahastosäästäminen kiinnostaa nykyisiä sijoittajia myös tulevaisuudessa. 67 prosenttia rahastosäästäjistä aikoo varmasti tai luultavasti sijoittaa rahastoihin myös tulevien 12 kuukauden aikana.

Erityisen varmoja asiasta ovat 25 - 44 vuotiaat, johtavassa asemassa olevat tai ylemmät toimihenkilöt (46 %) ja yli 70.000 euroa vuodessa ansaitsevat (45 %).

Sen sijaan rahastosijoittajanaista 22 prosenttia ei aio sijoittaa tulevien 12 kuukauden aikana rahastoihin.

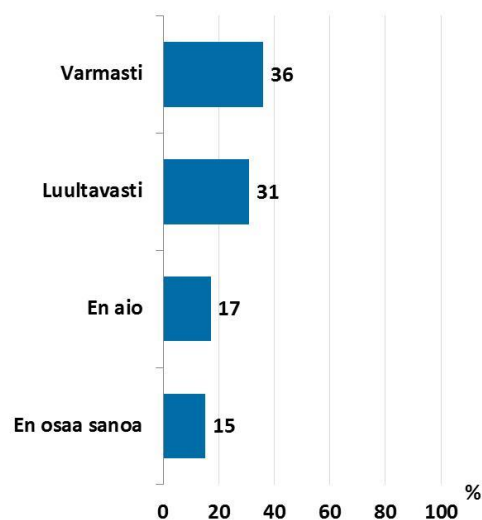
Erityisesti yhdistelmärahastot (60 %) ja osakerahastot (34 %) kiinnostavat vastaajia tulevina säästö- ja sijoituskohteina. Muiden rahastojen kiinnostus jää selvästi pienemmäksi.

Yhdistelmärahastoihin aikovat sijoittaa erityisesti yli 65-vuotiaat (70 %) ja eläkeläiset (72 %).

Miehet (43 %) ja yli 70.000 euroa vuodessa ansaitsevat aikovat sijoittaa keskimääräistä useammin osakerahastoihin.

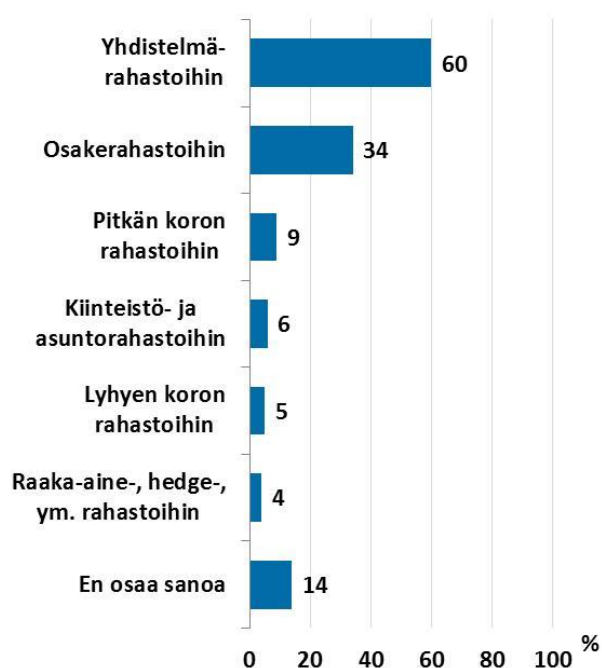
Kuva 6 Aiotko seuraavan 12 kuukauden aikana sijoittaa sijoitusrahastoihin?

On sijoitusrahastoja, n=621

Kuva 7 Millaisiin sijoitusrahastoihin aiot sijoittaa?

Aikoo sijoittaa varmasti tai luultavasti, n=419

5 SYYT RAHASTOSÄÄSTÄMISEEN JA TIETOLÄHTEET

Rahastosäästämisen motiivina on ennen kaikkea pahan päivän varalle varautuminen (55 %). Lähes yhtä suureksi syyksi mainitaan tuoton tavoittelu (47 %). Nämä motiivit ovat nyt selvästi merkittävämpiä kuin vuoden 2010 tutkimuksessa. Kolmannes säästää rahastoihin eläkeajoja varten, joka kuitenkin tiedostettuna syynä on laskenut edellisestä mittauksesta (39 %). Joka neljäs mainitsee syyksi tulevat hankinnat. Lisäksi perinnöksi säästää 11 prosenttia vastaajista. Tulos on sama kuin aikaisemmassa tutkimuksessa.

Tulevia hankintoja varten säästävät erityisesti nuoremmat 18 - 34 -vuotiaat, kun taas yli 45-vuotiaat säästävät rahastoihin eläkeajoja varten. Tuoton tavoittelua havittelevat keskimääräistä enemmän korkeimmin koulutetut sekä johtavassa asemassa olevat tai yrittäjät.

Kuva 8 Rahastosäästämiseen vaikuttavat tekijät

Rahaksi muuttamisen helppous, riskin hajauttaminen ja tuotto suhteessa riskitasoon ovat merkittävimmät perusteet sijoitusrahaston valinnassa. Rahaksi muuttamisen helppous ja tuoton suhde riskitasoon ovat nyt aiempaa merkittävämpiä valintaperusteita. Lisäksi rahaston maineella on nyt suurempi merkitys kuin vuonna 2010.

Perus-, keski- ja ammattikoulun käyneet valitsevat keskimääräistä useammin sijoitusrahaston siksi, että se on tarvittaessa helppo muuttaa rahaksi. Sen sijaan korkeasti koulutetuilla tai suurituloisimmilla valintakriteerinä on erityisesti riskin hajauttaminen. Lisäksi rahaston historiallinen tuotto ja rahaston hyvä maine korostuvat suurituloisimpien valintakriteereissä. Johtavassa asemassa olevilla tai yrittäjillä myös rahaston palkkiotaso korostui vastauksissa. Tuotto suhteessa riskitasoon oli valintakriteerinä erityisesti 25 - 34 -vuotiailla.

Kuva 9 Perusteet sijoitusrahaston valintaan

Oma pankki tai rahastoyhtiö on rahastosijoittajille selkeästi tärkein tiedonlähde. Jopa 80 prosenttia vastaajista hankkii tai saa tietoja rahastoista omasta pankistaan tai rahastoyhtiöstä. Kaksi kolmesta pitää näitä tärkeimpänä tiedonlähteenään. Muita tärkeitä, mutta selvästi omaa pankkia vähemmän tärkeitä, tiedonlähteitä ovat rahastojen esitteet (28 %), uutiset eri kanavissa (20 %) sekä internetistä löytyvä tieto (18 %).

Verrattuna aikaisempaan tutkimukseen oman pankin rooli on vahvistunut tiedonlähteenä, samoin rahastojen esitteet.

Perheenjäseniltä tai tuttavilta tietoja rahastoista hankkivat erityisesti naiset, 18 - 34 -vuotiaat sekä pääkaupunkiseudulla asuvat. Lisäksi erityisesti 18 - 24 -vuotiaat pitivät perheenjäsentä tai tuttavaa tärkeimpänä tiedonlähteenään.

Uutisia keskimääräistä useammin tiedonlähteenä käyttivät korkeimmin koulutetut ja suurituloisimmat. Muuta internetiä (pois lukien sosiaalinen media) tiedonlähteenä käyttivät muita enemmän 45 - 54 -vuotiaat, johtavassa asemassa olevat tai yrittäjät sekä suurituloisimmat. Sosiaalisen median merkitys rahastosijoittajien tiedonlähteenä oli marginaalinen (1 %).

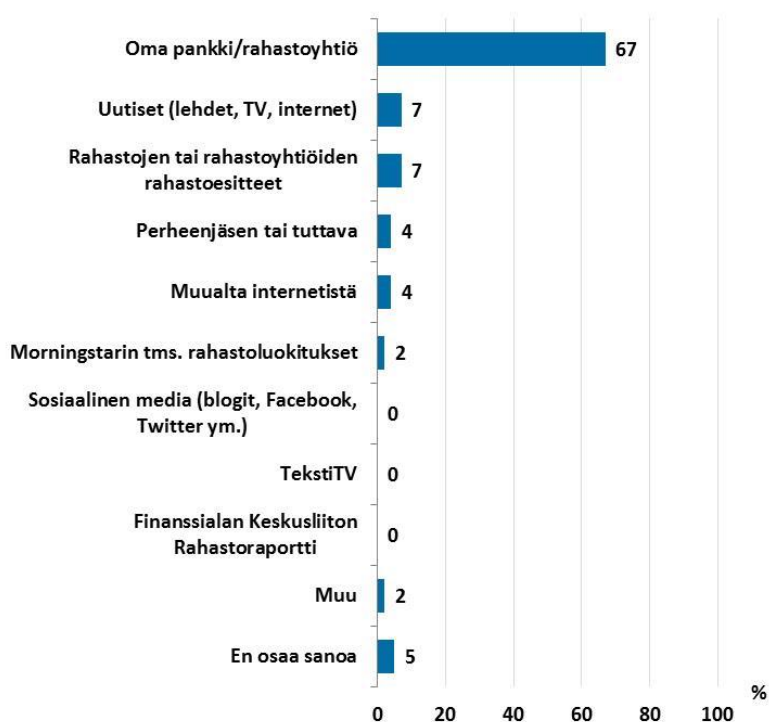
Kuva 10 Mistä hankit tai saat tietoja rahastoista tai niiden arvojen kehityksestä?

On sijoitusrahastoja, n=621

Kuva 11 Mikä näistä tietolähteistä on sinulle kaikkein tärkein?

Valitsi tietolähteen, n=595

6 TYYTYVÄISYYS RAHASTOSIJOITUKSIIN

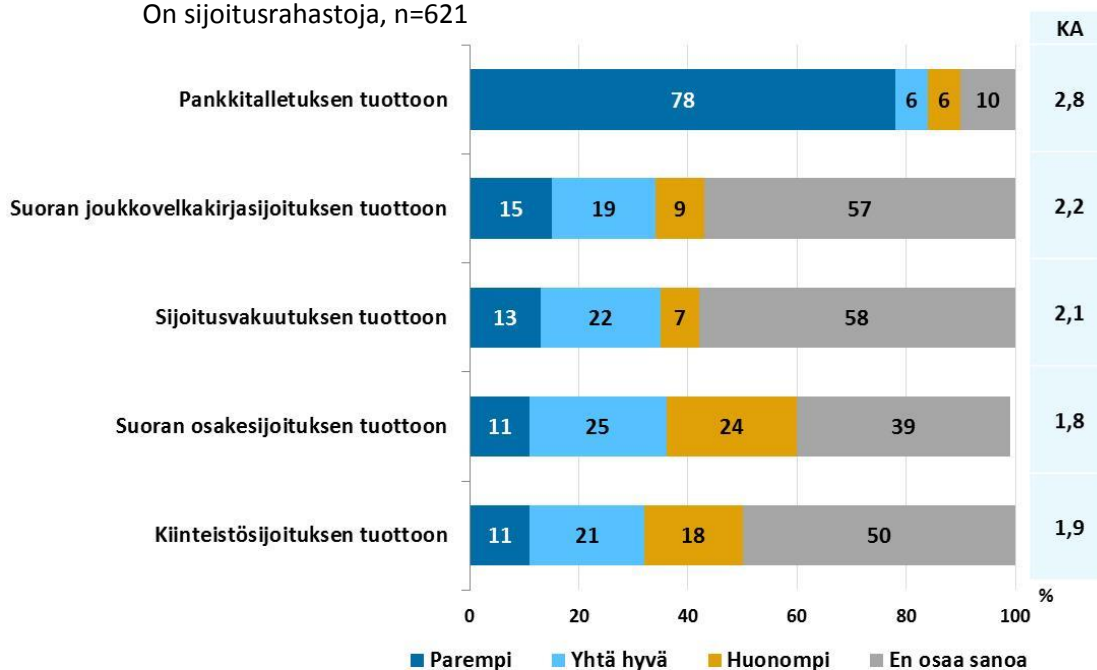
Selkeä enemmistö vastaajista (78 %) pitää rahastosijoituksen tuottoa parempana kuin pankkitalletuksen tuottoa. Muiden sijoituskohteiden tuoton vertailu rahastosijoituksen tuottoon on vastaajille hankalaa, sillä 40 - 60 prosenttia sijoituskohteesta riippuen ei osaa ottaa siihen kantaa.

Vastaajista 24 prosenttia pitää sijoitusrahastojen tuottoa huonompana verrattuna osakesijoituksista saataviin tuottoihin. Enemmistö 25 - 54 -vuotiaista piti osakerahastoista saatavaa tuottoa parempana, kun taas enemmistö yli 55-vuotiaista piti tuottoa yhtä hyvänä.

Myös kiinteistösijoitusten tuottoon ollaan tyytyväisempiä kuin rahastosijoitusten tuottoon. Kiinteistösijoitusten tuottoa pitävät parempana erityisesti 45 - 54 -vuotiaat ja suurituloisimmat. Selvä enemmistö niistä, jotka omistavat kiinteistösijoitusrahastoja, pitävät kiinteistösijoitusten ja rahastosijoitusten tuottoja yhtä hyvinä.

Kuva 12 Tyytyväisyys rahastosijoituksen tuottoon verrattuna muihin sijoitusvaihtoehtoihin

On sijoitusrahastoja, n=621

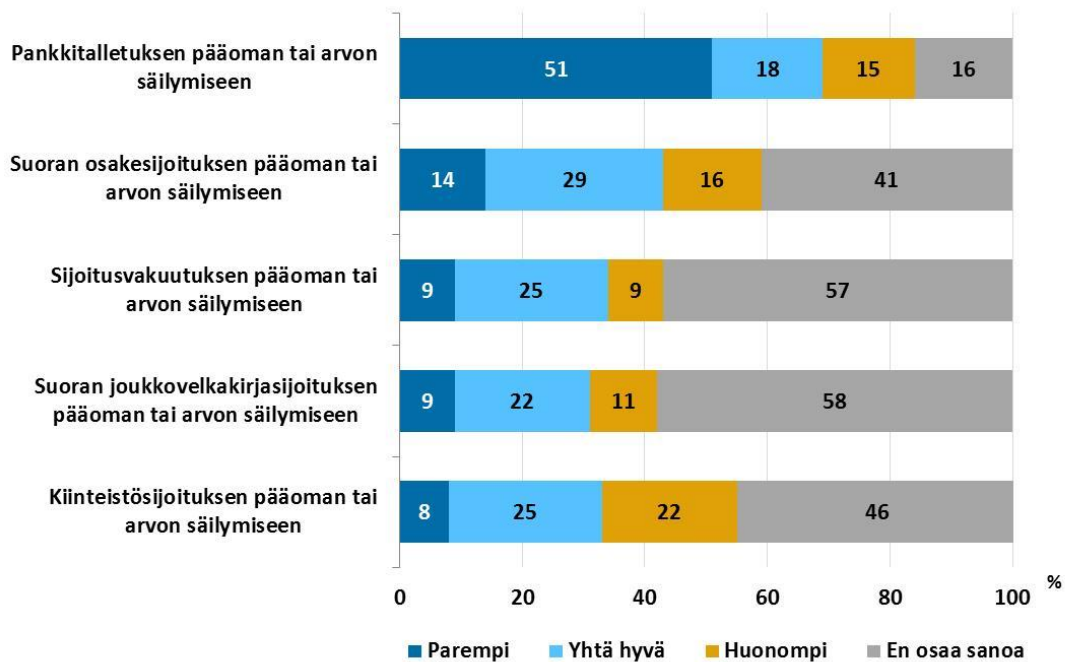

Verrattaessa sijoitusrahaston pääoman tai arvon säilymistä muihin sijoitusvaihtoehtoihin, niin vastaajat ovat selkeästi tyytyväisiä rahastosijoitukseen verrattuna pankkitalletukseen. Jälleen muissa sijoituskohteissa 40-60 % vastaajista ei osannut arvioida mielipidettään.

Niin ikään suoran osakesijoituksen ja kiinteistösijoituksen pääoman tai arvon uskotaan säilyvän paremmin kuin rahastosijoituksen. Ikäryhmittäin tarkasteltuna enemmistö 25-34 vuotiaista uskoo osakesijoituksen arvon säilyvän rahastosijoituksen arvoa paremmin, kun kaikissa muissa ikäryhmissä enemmistö uskoo näiden säilyttävän arvon yhtä hyvin.

Kuva 13 Tyytyväisyys rahastosijoituksen pääoman tai arvon säilymiseen verrattuna muihin sijoitusvaihtoehtoihin

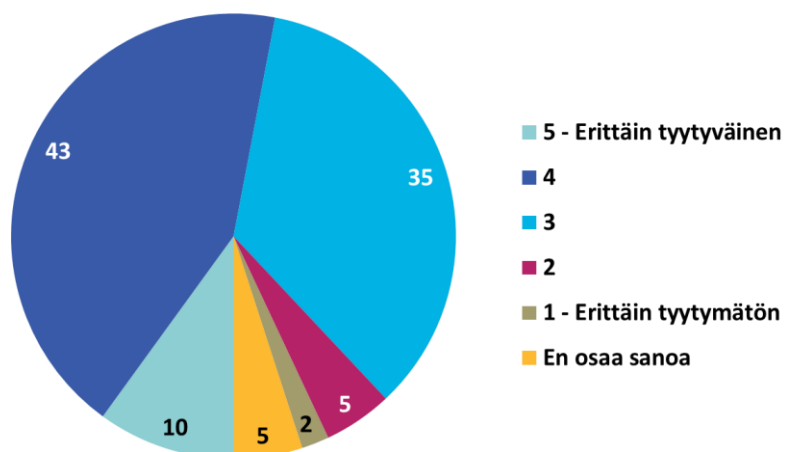
On sijoitusrahastoja, n=621

Vastaajat ovat kohtuullisen tyytyväisiä saamiinsa tietoihin rahastojen sijoitustoiminnasta. Yli puolet (53 %) on joko erittäin tai melko tyytyväisiä, ja vain 7 prosenttia on tyytymättömiä. Tyytyväisyydestä parhaimmat arvosanat 5 tai 4 antoivat keskimääräistä useammin 25 - 34 -vuotiaat ja ammattikorkeakoulun suorittaneet.

Kuva 14 Tyytyväisyys saatuihin tietoihin rahastojen sijoitustoiminnasta

On sijoitusrahastoja, n=621

7 TIEDON TASO RAHASTOSÄÄSTÄMISEEN LIITTYVISSÄ ASIOISSA

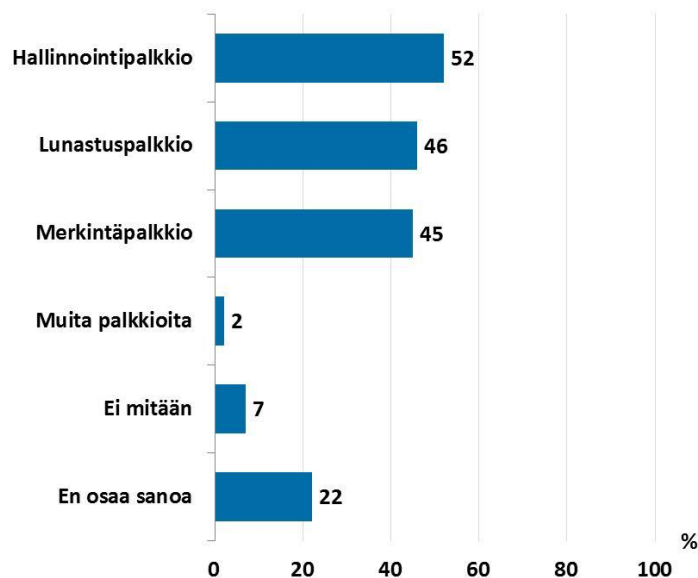
Tutkimuksella haluttiin myös selvittää, miten hyvin rahastosijoittajat tuntevat ja tietävät rahastosijoittamiseen olennaisesti liittyviä asioita. Tiedon tasoa mitattiin useasta eri näkökulmasta.

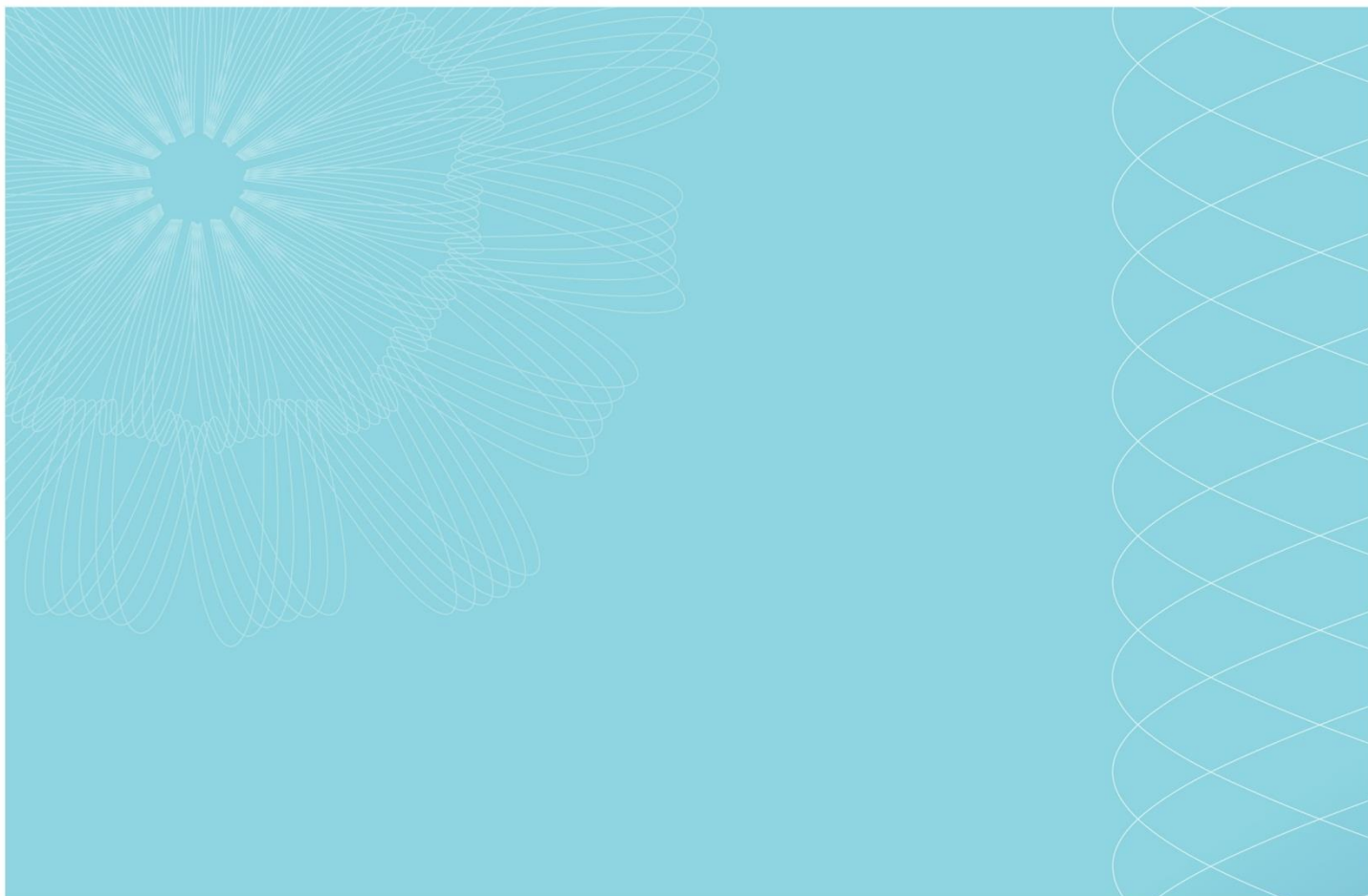
Noin puolet vastaajista tietää rahastoihin liittyvän hallinnointipalkkion, lunastuspalkkion ja merkintäpalkkion, mutta 84 prosenttia ei tiedä niiden suuruutta. Vajaa neljännes ei tunnista mitään palkkiolajia. Yli puolet vastaajista (58 %) ei myöskään osaa sanoa, onko pankin perimä hallinnointipalkkio mukana sijoitusrahaston tuotossa.

Tiedon taso palkkiolajeista on kasvanut vuodesta 2010, jolloin lähes puolet ei osannut mainita mitään palkkiota. Vertailu edelliseen tutkimukseen on kuitenkin hankalaa, sillä tuolloin vastaajat nimesivät palkkiolajit spontaanisti eikä vastausvaihtoehtoja annettu.

Kuva 15 Mitä erilaisia kuluja tai palkkioita sijoitusrahastoyhtiöt perivät?

On sijoitusrahastoja, n=621

Finanssialan Keskusliitto
Bulevardi 28
00120 Helsinki
www.fkl.fi

FK | Finanssialan Keskusliitto

